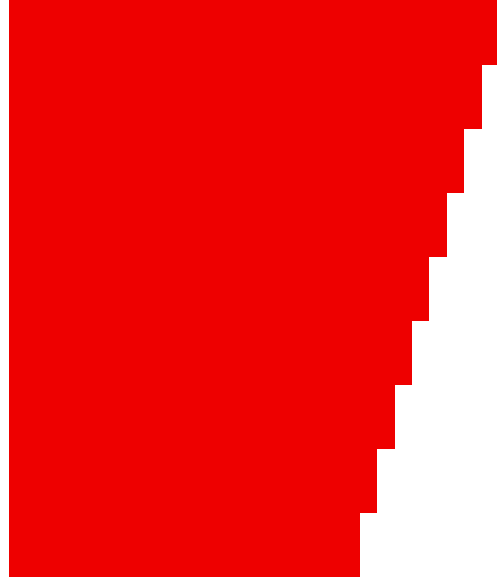

Veiledning for bruk av standarder for enkeltvedtak etter Introduksjonsloven §21

Til kommuner som skal fatte vedtak etter lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

For at ikke alle landets kommuner skal behøve å utarbeide sine egne vedtaksmaler i forbindelse med innføringen av introduksjonsloven, har UDI i samarbeid med enkelte fylkesmannsembeter utarbeidet et forslag til nasjonale standarder. Dette gjelder både introduksjonsordningen og rett og plikt til norskopplæring. Det er valgfritt for den enkelte kommune å benytte seg av standardene.

Denne veilederen er tredelt. Vi har først en generell del som gjelder alle vedtakene, deretter ser vi på standardene for introduksjonsordningen og til slutt standardene for rett og plikt til norskopplæring.

Det er utarbeidet standarder for enkeltvedtak i henhold til introduksjonsloven §21

- a) tildeling av introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap
- b) vesentlig endring av individuell plan
- c) stansing av introduksjonsprogrammet eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap for den enkelte
- d) permisjon
- e) trekk i introduksjonsstønaden med 50 prosent eller mer av en enkelt utbetaling, og som minst tilsvare 1/12 av folketrygdens grunnbeløp

§ 21 er ikke uttømmende i forhold til hvilke avgjørelser som skal regnes som enkeltvedtak, og det vil være behov for å treffe enkeltvedtak også i forhold til andre avgjørelser enn dem som er presisert her. Dette gjelder blant annet avgjørelser fattet etter introduksjonsloven §§ 15 og 16 og vedtak om bortfall av retten til å benytte egenmelding etter forskrift 18. juli 2003 nr. 937 om fravær og permisjon ved nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsordning § 2-4.

Det er mange måter å utforme et enkeltvedtak på. Standardene er utformet for å oppfylle

kravene som forvaltningsloven stiller til enkeltvedtak og rettsikkerheten til brukerne. Dette kan ha gått noe på bekostning av brukervennlighet.

Generelle kommentarer

- Alle vedtakene starter med en gjengivelse av konklusjon og det vises også til aktuelle lovparagrafer. Det er mulig å ta bort lovparagrafene hvis en ønsker det her. Konklusjonen er presentert innledningsvis av hensyn til brukervennlighet. Oppbygningen her kan også gjøres på andre måter, ved f. eks at den delen av vedtaksmalen som kalles konklusjon flyttes fram til den innledende delen av vedtaket.
- En behøver ikke å ha med alle personopplysningene som foreslått i standardene, men en bør minst ha med personnummeret eller DUF-nummeret i tittelen eller første setning.
- Når en skal skrive vurderingene for vedtaket, må dette være knyttet til de faktiske forhold, den problemstilling vedtaket bygger på og de hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn. Dette må igjen være knyttet opp til den/ de aktuelle lovhjemlene som vedtaket er fattet på bakgrunn av.
- Det er ikke utviklet standarder om forhåndsvarsel som følger av forvaltningsloven § 16, heriblant ”Varsel om stans av introduksjonsordningen”, ”Varsel om stans av opplæring i norsk og samfunnskunnskap” og ”Varsel om reduksjon i stønaden.” Kommunen må generelt ivareta behovet for forhåndsvarsel.
- Standardene inneholder ikke all generell informasjon om den bistand den enkelte kan få som eksempelvis muntlige konferanser / nedtegning av opplysninger, jf. forvaltningsloven § 11 d., retten til å la seg bistå av fullmektig, jf. § 12 og muligheten til å klage muntlig, jf. § 32 første ledd bokstav a. Selv om dette ikke står i standardene, er det viktig at kommunene innformerer den enkelte bruker om sine rettigheter.

INTRODUKSJONSORDNINGEN

Hjemmelsgrunnlagene for de ulike vedtakstypene som er listet opp i introduksjonsloven § 21 første ledd, bokstav a-e.:

- I vedtakene om deltakelse i introduksjonsordningen bør det henvises til introduksjonsloven § 2 eller 3 tredje ledd og § 4, § 5, § 6, § 8 og § 12.
- I vedtak om avslag på introduksjonsprogram bør det henvises til introduksjonsloven § 2 og § 4.
- Ved vesentlige endringer i den individuelle planen kreves det at hele vedtaket, herunder delen som gjelder varighet og innhold må justeres i tråd med endringene i den reviderte planen. I det nye vedtaket bør det vises til det samme hjemmelsgrunnlaget som i vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen.
- I vedtak om stans av introduksjonsordningen bør det henvises til introduksjonsloven § 7.
- I vedtak om innvilgelse/ avslag om permisjon bør det henvises til hjemmelsgrunnlaget for det aktuelle tilfellet i forskriften.
- I vedtak om trekk i introduksjonsstønaden bør det henvises til introduksjonsloven § 10, jf. 9 eller § 14.

Vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen - § 21a)

- Vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen kan fattes enten i en eller to omganger. I noen tilfeller starter deltakeren opp i introduksjonsordningen rett etter bosetting, og

det kan da være mest hensiktsmessig å fatte vedtaket i en omgang. I andre tilfeller kan det ta inntil 3 måneder før en deltaker starter opp i programmet. Det kan da være hensiktsmessig å dele vedtaket opp i to deler. Del 1 er for deltakelse i program og kan fattes med en gang det er avklart at personen har behov for grunnleggende kvalifisering. Del 2 er for programmets innhold og fattes etter at en grundig kartlegging er gjennomført og den individuelle planen er skrevet. Det er likevel å forstå som et enkeltvedtak.

- Den individuelle planen er en del av enkeltvedtaket om deltakelse i introduksjonsordningen.
- For vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen er det laget 2 standarder for vedtaket som fattes i en omgang og 2 standarder for vedtaket som fattes i to omganger. Dette fordi vi har skilt mellom vedtak som fattes etter § 2 og § 3, tredje ledd.
- I vedtakene om deltakelse i introduksjonsordningen kan det være hensiktsmessig å ta bort informasjonen om at deltakere under 25 år får 2/3 stønad når deltagerne er over 25 år.
- Det er laget en standard for avslag på deltakelse i introduksjonsordningen. Dette vedtaket skal bare fattes for personer som omfattes av § 2, hvor kommunen vurderer at det ikke er behov for grunnleggende kvalifisering. Denne vurderingen må gjøres i forhold til lovens formål, jf. § 1. For mer om vurdering av behov, se Rundskriv H-20/05 s. 18.
- For at deltakeren skal ha best mulig oversikt over sin økonomi, kan det i vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen listes opp utbetalingsdatoer og stønadssum i vedtaksperioden.
- Personer som faller inn under § 2 a-d og har et behov for grunnleggende kvalifisering, har en plikt til å delta i introduksjonsordningen. Hvis en person velger å avslå tilbudet må kommunen fatte vedtak om deltakelse i program - Vedtak om deltakelse i introduksjonsordningen Del 1. En bør i disse vedtakene skrive inn § 3, andre ledd. I konklusjonen bør en få frem at vedkommende mister retten til å delta i introduksjonsprogram i fremtiden, men at personens plikt til deltakelse varer i 2 år fra bosettingsdato.
- Det er ikke å anse som et enkeltvedtak når kommunen beslutter at personer som omfattes av § 3, tredje ledd, ikke skal få tilbud om deltakelse i introduksjonsordningen. De har ikke klagerett på kommunes beslutning, jf. Rundskriv H-20/05, s 59.
- Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen eller etter at krav om deltakelse blir framsatt, tilrettelegge introduksjonsprogram for personer som omfattes av § 2, jf. § 3, andre ledd.

Vedtak om vesentlig endring i introduksjonsordningen - § 21b)

- Vesentlige endringer i den individuelle planen krever at hele vedtaket (deltakelse og innhold), herunder delen som gjelder varighet og innhold, må justeres i tråd med endringene i den reviderte planen. Også her er det viktig å huske på at den individuelle planen er en del av enkeltvedtaket.

Vedtak om stans av introduksjonsordningen - § 21c)

- Ved stans av introduksjonsordningen mister deltakeren retten til å fortsette på introduksjonsordningen i fremtiden. Kommunen kal likevel gi nytt tilbud, jf. § 3, 3 ledd.

- Stans i ordningen kan skje dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold. For mer om dette, se Rundskriv H-20/05, s 43 flg.

Vedtak om/ Avslag på søknad om permisjon - § 21d)

- Her må en skrive ut den/ de riktige paragrafen(e) fra forskrift av 18. juli 2003 nr. 973 om fravær og permisjon ved nyankomne innvandrere deltakelse i introduksjonsordning.

Vedtak om trekk i introduksjonsstønden - § 21e)

- Her kan man fatte vedtak enten på bakgrunn av introduksjonsloven § 10, jf. 9 eller § 14. Det er derfor viktig at en redigerer bort det som ikke passer, både i innledningen, under lovgrunnlaget og under vurdering.

RETT OG PLIKT TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP

Introduksjonsloven § 21 regulerer hvilke avgjørelser som regnes som enkeltvedtak. Gjennom Forskrift om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere presiseres det ytterligere i hvilke situasjoner kommunene skal fatte enkeltvedtak etter forvaltingsloven § 2 første ledd bokstav b.

Etter forskriftens § 17 regnes følgende avgjørelser som enkeltvedtak:

- a) Avgjørelse om fritak fra plikt og bortfall av rett til opplæring, jf. introduksjonsloven § 17 fjerde ledd og § 3 og § 4 i denne forskriften.
- b) Tildeling av ytterligere opplæring, jf. introduksjonsloven § 18 annet ledd og § 5 i denne forskriften.
- c) Avgjørelse om betaling for timer, jf. § 8 i denne forskriften.
- d) Avgjørelse om permisjon, jf. § 10 - § 13 i denne forskriften.
- e) Avgjørelse om midlertidig eller permanent stans av opplæringen, jf. introduksjonsloven § 19 tredje ledd og § 8 og § 9 i denne forskriften.
- f) Avgjørelse om at rett og plikt til deltakelse inntreffer på et senere tidspunkt enn lovens hovedregel i særlig tilfeller, jf. introduksjonsloven § 17 femte ledd fjerde punktum og § 14 og § 15 i denne forskriften.

Generelt om vedtakene:

Det er ofte forskjellige alternativer når en skal fatte et vedtak, for eksempel ved tildeling av norsk og samfunnskunnskap. Her kan en fatte vedtaket etter introduksjonsloven § 17 først, andre eller tredje ledd. For å unngå å lage tre maler, bruker vi bokstavene a, b, c, osv for å markere hvor en må redigere for å tilpasse malen til den enkelte person. I tillegg er det som må tilpasses markert med rød skrift. Ved bruk av alternativ a) i en mal kan den som fatter vedtak ute i en kommune på en enkel måte se at det som tilhører alternativ b) og c) skal klippes ut av teksten i malen.

Vedtak om opplæring i norsk og samfunnskunnskap – jf. lovens § 21 a)

- En deltaker kan falle inn under introduksjonslovens § 17 første, andre eller tredje ledd. Personer som faller inn under første ledd har rett og plikt til opplæring. Personer som faller inn under annet ledd har rett til gratis norskopplæring, men ingen plikt. Personer som faller inn under tredje ledd har ikke rett til gratis norskopplæringen, men har plikt til å gjennomføre 300 timer.

- Her er det meget viktig at en benytter seg av de riktige bestemmelsene. Dette fordi det har betydning for blant annet betaling, videre opplæring og eventuelt varig opphold i Norge.
- En kan gi avslag på tildeling av norsk og samfunnskunnskap på 3 grunnlag. Etter a) oppholdsgrunnlag b) tilstrekkelige kunnskaper i norsk c) at søker ikke oppfyller vilkår om utsatt start av opplæringen

Vedtak om fritak fra plikt og bortfall av rett til opplæring, jf. introduksjonsloven § 17 fjerde ledd og § 3 og § 4 i forskriften.

Det er her utarbeidet 4 maler.

- Innvilgelse av søknad om fritak etter forskriftens § 3. Her må en ta stilling til om personen beholder sin rett til gratis norskopplæring eller ikke.
- Avslag på søknad om fritak etter forskriftens § 3
- Innvilgelse av søknad om fritak etter forskriftens § 4.
- Avslag på søknad om fritak etter forskriftens § 4

Vedtak om tildeling av ytterligere opplæring, jf. introduksjonsloven § 18 annet ledd og § 5 i forskriften.

- Det er her utarbeidet en mal for innvilgelse og en mal for avslag på tildeling av norskopplæring utover 300 timer.
- I avslagsmalen er det flere alternativer under vurdering og konklusjon. Det er viktig å merke seg at det kun er faglige vurderinger som skal telle når en skal vurdere behov for ytterligere opplæring, jf s 70, 96 og 119 i Rundskriv H-20/05.
- En kan fatte vedtak om opplæring utover 300 timer i flere omganger - helt til deltakeren ikke lenger har behov, eller har brukt 3000 timer.

Vedtak om betaling for timer, jf. § 8 i forskriften.

Det er utarbeidet en mal for vedtak om betaling for timer.

- Har en deltaker fravær utover 30 timer (langvarig fravær) som ikke er dokumentert med legeerklæring, kan kommunen kreve betaling for det antall timer opplæring deltakeren må ta igjen grunnet fraværet for å gjennomføre plikten på 300 timer.

Vedtak om/ Avslag på søknad om permisjon, jf. § 11 - § 13 i forskriften

- Kun i de tilfellene der individuell tilpassing ikke er mulig, kan permisjon innvilges.
- Det er utarbeidet en mal for innvilgelse/ avslag på søknad om permisjon. En må skrive inn den/ de riktige paragrafen(e) fra forskriften.

Vedtak om midlertidig eller permanent stans av opplæringen, jf. introduksjonsloven § 19 tredje ledd og § 8 og § 9 i forskriften.

- Det er utarbeidet en mal for stans av opplæringen. Kommunen kan stanse opplæringen for en person permanent eller midlertidig. Hvis en fatter et vedtak om midlertidig stans, må en ha med i vedtaket når opplæringen skal starte opp igjen. Midlertidig stans kan vare i inntill 3 måneder.
- Fatter en vedtak om permanent stans av 300 timer i norsk og samfunnskunnskap bør en ha med hvor mange timer vedkommende har igjen for å fullføre sin plikt på 300 timers opplæring. En bør også ha med at vedkommende selv har ansvaret for å gjennomføre plikten.

Avgjørelse om at rett og plikt til deltakelse inntreer på et senere tidspunkt enn lovens hovedregel i særlig tilfeller, jf. introduksjonsloven § 17 femte ledd fjerde punktum og § 14 og § 15 i forskriften.

- Det er utarbeidet en mal for innvilgelse av utsatt start. Ved avslag på søknad om utsatt start, bruker en avslagsmalen til Vedtak om opplæring i norsk og samfunnskunnskap.